18/01/2021

Sfinții Atanasie și Chiril, mărturisire şi statornicie în credinţă

Sărbătorirea comună de peste an a Sfinților Arhiepiscopi ai Alexandriei Atanasie și Chiril ne este aşezată înainte ca imbold la meditație asupra rolului și rostului creștinu-lui în cadrul Bisericii. Acești doi mari sfinți teologi au luptat pentru păstrarea credinței ortodoxe, chiar dacă au avut de suferit prigoane, exiluri și scoatere din func-ție. Ei sunt pentru noi un model de statornicie în dreapta credință, fără a ține cont de beneficiile materiale vremelnice.

Aceşti doi sfinţi din secolele 4 și 5 ne sunt aşezaţi în față astăzi de Biserică îm-preună, chiar dacă nu au fost contemporani. Arhiepiscopi în Alexandria, aleși de popor în această demnitate după ce slujiseră cu abne-ga-ție alături de foștii episcopi, Atanasie şi Teofil.

Sfântul Atanasie, născut la finele secolului al 4-lea, a fost ținut aproape, încă de tânăr, de Sfântul Episcop Alexandru, în calitate de diacon și consilier. Împreună cu învățătorul său, Sfântul Atanasie a participat și la Sinodul I Ecumenic de la Niceea,

în anul 325, unde a luat cuvântul ca să condamne erezia ariană. Cu toate că sinodul a concluzionat că arianismul este o erezie, Sfântul Atanasie a avut de luptat împotriva acestei învățături întreaga viață, mai ales că atât împărații bizantini care au urmat după sinod, cât și mulți dintre episcopi au fost aderenți, în diferite forme, ai acestei erezii. Episcopii arieni care au fost nevoiți să accepte hotărârile sinodului au continuat ulterior să-l urască și să-l persecute pe Atanasie. Astfel, din cei peste 45 de ani de păstorire pe scaunul episcopal din Alexandria, Sfântul Atanasie a petrecut 20 în exiluri, fiind până la urmă judecat și depus din treapta de episcop pe nedrept. El era exilat, apoi se întorcea după ce făcea apel la justiție și dreapta socotință, urmând un alt ciclu de lovituri și exilare.

A scris în toți acești ani lucrări împotriva arianismului și pentru a-i întări pe cei care încă susțineau credința ortodoxă. Au fost momente în care Sfântul Atanasie rămăsese singurul episcop ortodox, toți ceilalți din jurul său fiind arieni. Sfântul Atanasie a murit în anul 373 și mai este pomenit de Biserică, singur, în data de 2 mai.

Sfântul Chiril, nepotul Episcopului Teofil, s-a născut la finele celui de-al 4-lea veac și a ajuns episcop după moartea unchiului său. Alexandria era în vremea păstoririi lui un oraș cosmopolit, unde diferite nea-muri aveau și propovăduiau diferite credințe. Sfântul Chiril a luptat întreaga sa viață împotriva ereziilor care puneau stăpânire pe min-țile oamenilor și a încercat să-i aducă pe creștini la credința ortodoxă. Lupta cea mai aprigă a fost împotriva ereziei nestoriene, după numele episcopului antiohian care a ajuns arhiepiscop la Constantinopol. Pentru că pe atunci Constantinopolul încă nu era cinstit imediat după Roma, Sfântul Chiril a prezidat, în lipsa Episcopului Romei, Sinodul al III-lea Ecumenic din anul 431, care a avut loc la Efes, cu toată opoziția lui Nestorie. Sinodul a stabilit că nestorianismul este erezie și a redat cinstirea cuvenită Maicii Domnului, confirmând apelativul de „Născătoare de Dumnezeu”. Sfân-tul Chiril a scris multe tratate în care a vorbit despre credința adevărată în Sfânta Treime, a tâlcuit multe cărți din Sfânta Scriptură, dintre care sunt cu totul deosebite cele la Evangheliile după Luca și după Ioan.

Unchiul său, Episcopul Teofil al Alexandriei, luptase împotriva Sfân--tului Ioan Gură de Aur, pe când acesta era Arhiepiscop al Constantinopolului. De aceea, Sfântul Chiril nu a putut multă vreme să accepte restabilirea în cinstea cuvenită a Sfântului Ioan. Istorisirile din viața lui spun că a avut un vis despre Maica Domnului, care-l avea alături pe Sfântul Ioan Gură de Aur, după care a acceptat ca oratorul antiohian să fie cinstit ca un sfânt și în arhiepiscopia pe care o conducea.

Biserica Bucur Ciobanul din București, considerată a fi primul locaș de cult din Capitală, este în-chi-nată Sfinților Atanasie și Chiril ai Alexandriei. Prima biserică din

oraș a fost închinată celor doi sfinți, mari teologi alexandrini, într-o locali-tate întemeiată, conform tradiției, de un păstor. Cu toate acestea, lângă ea avea să fie zidită ulterior o mănăstire care astăzi este una dintre cele mai importante din oraș, iar lângă această mănăstire să funcțio-neze și o școală teologică. Bisericuța este destul de mică, dar deosebit de frumoasă și primește cu căldură orice vizitator.

O altă biserică închinată celor doi sfinți pomeniți astăzi se află în Iași. Aceasta a fost construită în secolul al 17-lea și istoricii sunt de părere că numele ei se datorează ctitorului, Sfântul Atanasie Patelarie, Patriarhul Constantinopolului, care a primit în vremea domnitorului Vasile Lupu găzduire în Moldova preț de câțiva ani, la Iași și la Galați. Având astăzi cunoștință despre gândirea teologică profundă pe care o avea Sfântul Atanasie Patelarie, ne putem da seama de ce a ales ca biserica să fie închinată celor doi sfinți teologi.

Sfinții Atanasie și Chiril au luptat atât împotriva ereziilor din vremea lor, cât și a răutății aderenților acelor erezii, care i-au urât și i-au prigonit întreaga lor viață. Lupta împotriva ereticilor și a dușmanilor Bisericii lui Hristos îi caracterizează pe cei doi sfinți pomeniți astăzi. Chiar și ceilalți episcopi, care se simțeau ofensați de felul în care acești doi sfinți apărau Ortodoxia, au încercat să-i înlăture din scaunele lor și să-i facă să tacă pentru totdeauna. Cu ajutorul lui Dumnezeu, cei doi învățători ai Bisericii au continuat să-și spună părerea și să scrie pentru adevăr, rămânând în conștiința urmașilor ca apărători ai dreptei credințe și urmași vrednici ai lui Hristos.

Suntem puși de multe ori în postura de a ne apăra credința și părerile despre viaţă și mediul înconjurător. Atunci când încercăm să spunem adevărul, ajungem să fim urâți atât de cei din afara Bisericii, dar poate că și de cei din interior, care nu înţeleg uneori demersul nostru. Sfinții pomeniți astăzi ne învață să persistăm în apărarea punctului nostru de vedere, dacă acesta este în conformitate cu învățătura Bisericii despre Dumnezeu, om și creație. Toate inovațiile și ereziile vor trece, însă adevărul va rămâne, mai ales dacă este mărturisit la timp. Martori pentru aceasta ne sunt Sfinții Atanasie și Chiril, mari învățători ai Bisericii lui Hristos.

ziarullumina.ro